

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Utrùm S. Augustinus senserit liberum arbitrium secundùm statum quem habet in homine viatore confideratum, esse sacultatem benè vel malè agendi pro arbitrio, postis amnibus ad agendum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

ad utrumlibet oppositorum expeditam manere, satis superque ostensum est. Unde graviter errant, dum, ut homini liberum circa actus, quibus bene vel male vivitur, arbitrium asserant, negant in Deo præscentiam omnium futurorum, quia, si Deus futura omnia præscent, necesse est ut fiant actus, quibus bene vel male vivitur. Errant, inquam, quia, non obstante hac necessitate, actus illi adhuc liberè fient, imò propter illam certius liberè fient, ut probatum est. Quod

Confirmat adhuc S. Doctor his verbis: *Neque ideo peccat homo, quia Deus illum peccatum præscent; imò non dubitatur ipsum peccare, cum peccat, quia ille, cuius præscentia falli non potest, non fatum, non fortunam, non aliquid aliud, sed ipsum peccatum esse præscent, qui si nolit omnino, non peccat, sed si peccare noluerit, etiam hoc ille præscent; hoc est, non ideo malè agit, quia Deus præscent illum malè acturum, sed è contra Deus præscent illum malè acturum, quia malè agit. Unde non dubitatur illum malè agere ex propria voluntatis determinatione; quia ille, cuius præscentia non fallitur, præscent eum, non ex antecedenti aliqua & ineluctabili necessitate, sed ex libera voluntatis determinatione malè acturum esse. Potest igitur is, qui peccat, pro arbitrio velle, vel non velle peccare, licet Deus præscent illum esse peccatum; ita tamen, ut si noller peccare, Deus illum peccatum non esse præscent. Non ergo Deus præscent falli potest, quia si homo peccaturus est, Deus præscent peccatum, si verò peccaturus non est, Deus præscent non peccatum, nec tamen hæc præscentiæ divini infallibilitas aufert, sed è contra infert activam indifferentiam voluntatis, & liberam fututionem actus. Quocirca, inquit S. Doctor, nullo modo cogimur, aut retenta præscentia Dei, tollere voluntatis arbitrium, aut retento voluntatis arbitrio, Deum, quod nefas est, negare præscent futurorum: sed utrumque amplectimur, utrumque fideliter & veraciter confitemur, non quia præcisè libertas à coactione, ut contra manifestam veritatem contendit Janfenius, sed quia libertas etiam indifferentiæ cum infallibilitate præscentiæ divini manere convincitur.*

ARTICULUS IV.

Utrum S. Augustinus senserit liberum arbitrium, secundum statum quem habet in homine viatore consideratum, esse facultatem bene vel male agendi pro arbitrio, positis omnibus ad agendum prærequisitis.

RESPONSIO.

ITa sensit S. Augustinus.

Prob. 1. Ex lib. 2. contra Faustum c. 5. Nos quidem sub fato stellarum, inquit, nullius hominis generis ponimus, ut liberum arbitrium voluntatis, quo bene vel male vivitur, propter iustum iudicium Dei ab omni vinculo necessitatis vindicemus. Igitur juxta S. Doctorem, liberum hominis viatoris arbitrium est facultas bene vel male vivendi, & consequenter facultas bene vel male agendi, ab omni vinculo necessitatis expedita.

2. Ex lib. de grat. & lib. arb. c. 2. ubi S. Doctor refert hæc verba Ecclesiastici: Ipse ab initio fecit illum, & reliquit illum in manu consilii sui. Si volueris, conservabis mandata, &c. Quibus verbis scriptor sacer describit liberum arbitrium hominis viatoris. Illis autem recitatis, sic prosequitur S. Augustinus: Ecce aperte videmus expressum liberum humane voluntatis arbitrium. Unde sic argumentor breviter. S. Augustinus liberum hominis viatoris arbitrium constituit in ea facultate, quam homini viatori attribuit Ecclesiasticus. Atqui Ecclesiasticus attribuit homini viatori potestatem bene vel male agendi pro arbitrio, & abique omni antecedenti ad bene vel male agendum necessitate intrinseca. Ergo, &c.

3. S. Doctor lib. 1. operis imperfecti, n. 78. & 79. refert hæc Juliani verba: Libertas arbitrii, qua à Deo emancipatus homo est, in admittendi peccati, & absti-

nendi à peccato possibilitate consistit. Factum est enim animal rationale, mortale, capax virtutis & vitii, quod possit ex concessa sibi possibilitate, vel servare Dei mandata, vel transgredi. Ecce Julianus manifestè liberum hominis viatoris arbitrium describit per libertatem indifferentiæ circa bonum & malum, cui sanè consentit Augustinus, dum hic obiter castigat tantum illud, quo à Deo emancipatus homo est; quia hoc modo loquendi suggerit Julianus hominem non indigere gratia Dei. Unde petit ab illo Augustinus, ut agnoscatur, non aliud esse arbitrium laudabiliter liberum, nisi quod fuerit Dei gratia liberatum.

4. Eod. lib. & inferius, recitat S. Doctor hæc alia Juliani verba, n. 82. Libertas arbitrii possibilitas est vel admittendi vel vitandi peccati, expers cogentis necessitatis, hoc est, omnis antecedenti necessitatis, etiam voluntariæ, ut interpretatur ipse Janfenius. Juliano autem ita perspicue libertatem arbitrii, qualem habent homines viatores, in libertate indifferentiæ circa bonum & malum constituenti id unum opponit: Homo non potest servus esse justitiæ, & liber à dominante peccato, nisi eum Filius liberaverit, hoc est: Homo non potest sine gratia Christi libertatem illam arbitrii laudabiliter exercere, servando justitiam, & abstinenti à peccato. Juxta phrasim Augustini, homo servus est justitiæ, & liber à dominante peccato, cum amat quod justum est, & odit quod injustum, sicut oportet ad salutem, ad quod utrumque necessaria est gratia Christi liberatoris. Unde homo cum illa libertate arbitrii, & consequenter cum illa facultate bene vel male agendi pro arbitrio, positis omnibus ad agendum prærequisitis, quam habet, indiget gratia Christi liberatoris, ut bonum velit, & malum nolit, sicut oportet ad salutem: quod confiteri volebant Pelagiani.

Obj. S. Augustinus hoc lib. 1. operis imperfecti, n. 100. sic ait: Si liberum non est, nisi quod duo potest velle, id est, bonum & malum, liber Deus non est, qui malum non potest velle, de quo etiam ipse dixisti (Julianum alloquitur) Deus esse, nisi justus, non potest: sicine Deum laudas, ut ei asseras libertatem? R. S. Doctorem hic solum obiter reprehendere Julianum, quod minus accuratè loqueretur, & videretur libertatem arbitrii, generaliter sumptam, restringere ad solam indifferentiam activam circa bonum & malum. In quo S. Doctor meritis castigat Julianum. Quamvis enim libertas arbitrii, considerata secundum statum, quem habet in homine viatore, & prout est principium meriti & demeriti, sit etiam facultas bene vel male agendi pro arbitrio; atamen, si sumatur generaliter, prout convenit Deo & homini, vel, si vis, si sumatur secundum rationem essentiali, solum est facultas eligendi hoc vel illud, hoc eligendi vel non eligendi, servato ordine finis, in suo loco ostensum est. Nec aliud intendit S. Doctor, qui nunquam reprehendit Pelagianos, quod libertatem arbitrii, qualem habet homo viator, describant per libertatem indifferentiæ circa bonum & malum.

ARTICULUS V.

Utrum S. Augustinus senserit, ad merendum & demerendum in hoc statu, necessariam esse facultatem bene vel male agendi pro arbitrio, positis omnibus ad agendum prærequisitis.

RESPONSIO.

ITa sensit S. Augustinus.

Prob. 1. Ex lib. 3. de lib. arb. c. 1. ubi, postquam probavit, motum illum, quo voluntas avertitur à communi atque incommutabili bona, & ad propria, vel aliena, vel infima, atque omnia commutabilia convertitur bona, culpabilem esse; probavit, inquam, ex eo quod non naturalis, sed voluntarius est, & animus potest illum cohibere, hoc est, in illum erumpere vel non erumpere pro arbitrio; sic Evodium convictum inducit loquentem: Motus, quo huc atque illuc volun-